

לא רח ~ פרשת השבוע

מוזיאון ישראל מארח את בית אבי חי

”וַיִּקְחוּ אֵלָיָהּ פָּרָה אֲדָמָה”

ד"ר אדולפו רויטמן ופרופ' אביגדור שנאן / מקורות לקראת שבת פרה / תשפ"א

– אמר לו מביאין עיקרין ומעשנין תחתיו ומרביצים עליה מים והיא בורחת

– א"ל ישמעו אזניך מה שאתה מוצא מפיו כך הרוח הזו רוח טומאה דכתיב (זכריה יג, ב) "וגם את הנביאים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", מזין עליו מי נדה והוא בורח.

לאחר שיצא אמרו לו תלמידיו רבינו לזה דחית בקנה לנו מה אתה אומר?

– אמר להם חייכם לא המת מטמא ולא המים מטהרין אלא אמר הקדוש ברוך הוא חוקה חקקתי גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזרתי, דכתיב "זאת חוקת התורה".

מדרש תהלים ו ב:

זהו שאמר הכתוב "בקש קהלת למצא דברי חפץ" (קהלת יב, י), ביקש שלמה לעמוד על עסקי פרה אדומה, דאמר ר' יצחק כל העוסק בפרה מטמאין בגדים, והיא עצמה מטהרת טמאים! אמר לו הקב"ה "וכתוב יושר דברי אמת" (שם, פסוק יב) – כבר כתבתי לך על ספרי יושר, שנאמר "הלא היא כתובה על ספר הישר" (יהושע י, ג), עשה בישרות, עשה בתמימות, עשה באמונה, גזירה גזרתי, חוקה חקקתי, ואין להרהר אחריה, שנאמר "זאת חקת התורה".

במדבר רבה יט, ג: אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי (קהלת ז) "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני".

משנה פרה ג, ה: מי עשאם? הראשונה עשה משה והשנייה עשה עזרא וחמש מעזרא ואילך דברי רבי מאיר וחכ"א שבע מעזרא ואילך ומי עשאן שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתיים אליהו עניני בן הקוף וחנמאל המצרי וישמעאל בן פיאבי עשו אחת אחת:

במדבר רבה יט, ח: ומפני מה כל הקרבנות זכרים חוץ נקבה א"ר איבו משל לבן שפחה שטיף פלטיין של מלך אמר המלך תבא אמו ותקנח את הצואה. כך אמר הקדוש ברוך הוא תבא פרה ותכפר על מעשה העגל.

במדבר פרק יט: (א) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (ב) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלָיָהּ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עַל: (ג) וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל אֱלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מְחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לִפְנֵי: ... (ה) וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֵרְוָה וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרִשָׁה יִשְׂרָאֵל: (ו) וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרְזוֹ וְאִזּוֹב וְשָׂנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל תוֹךְ שַׂרְפַּת הַפָּרָה: (ז) וְכִבֵּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֵא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמָא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב: (ח) וְהִשְׂרַף אֹתָהּ וְכִבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמָא עַד הָעֶרֶב: (ט) וְאַסַּף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַת הַפָּרָה וְהָיִיחַ מְחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֹם טְהוֹר וְהִיטָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חֲטָאת הוּא: (י) וְכִבֵּס הָאֲסַף אֶת אֶפְרַת הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמָא עַד הָעֶרֶב וְהִיטָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָגֵר וְלָגֵר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם: (יא) הַנִּגְעַ בְּמַת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמָא שִׁבְעַת יָמִים: (יב) הוּא יִתְחַטֵּא בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהַר וְאִם לֹא יִתְחַטֵּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהַר: (יג) כָּל הַנִּגְעַ בְּמַת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטֵּא אֶת מִשְׁכַּן ה' טָמָא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נִדְּהָ לֹא זָרַק עָלָיו טָמָא יְהִיָּה עוֹד טָמְאָתוֹ בּוֹ:

במדבר רבה יט, ו: אמר יוסי ברבי חנינא: אמר לו הקב"ה למשה – לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה.

במדבר רבה יט, ח:

שאל עובד כוכבים אחד את רבן יוחנן בן זכאי אילין עובדייא דאתון עבדין נראין כמין כשפים אתם מביאים פרה ושורפין אותה וכותשין אותה ונוטלין את אפרה ואחד מכם מיטמא למת מזין עליו ב' וג' טיפין ואתם אומרים לו טהרת

– אמר לו לא נכנסה בך רוח תזזית מימך // – אמר לו לאו

– ראית אדם שנכנסה בו רוח תזזית // – אמר לו הן

– א"ל ומה אתם עושין לו

דברים רבה א, טו:

אדם מישראל שהוא זהיר בכיבוד אב ואם מהו שכרו?

כך שנו רבותינו אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב... כיבוד אב ואם

א"ר אבהו שאלו תלמידי רבי אליעזר הגדול אי זהו כיבוד אב ואם?

אמר להם צאו וראו מה עשה דמה בן נתינה באשקלון והיתה אמו חסרת דעת והיתה מסטרתו בין חביריו ולא היה אומר לה אלא דייך אמי,

אמרו רבותינו פעם אחת באו חכמים אצלו ליקח הימנו אבן אחת טובה שנאבדה מכלי כהן שהיה דר באשקלון ופסקו עמו באלף זהובים נכנס ומצא רגלו של אביו פשוטה על התיבה שהיתה אבן טובה בתוכה והיה ישן ולא בקש לצער ויצא לחוץ ריקם, כיון שלא הוציאה כסבורין שמבקש מהן יותר והעלו דמיה י' אלפים זהובים כשניעור אביו משנתו נכנס והוציאה להן בקשו ליתן לו י' אלפים זהובים אמר להם חס לי איני נהנה משכר אבותי אלא בדמים הראשונים שפסקתי עמכם אלף זהובים כך אני נוטל מכם.

ומה שכר נתן לו הקדוש ברוך הוא אמרו רבותינו באותה שנה ילדה פרתו פרה אדומה ומכרה יותר מ' אלפים זהובים ראה כמה גדול כבוד אב ואם.

פסיקתא רבתי פיסקא יד: ילמדנו רבינו פרה אדומה כשהייתה נעשית אם היה מותר לישראל ליקח מן הגוי? כך שנו רבותינו אין לוקחים פרה אדומה מן הגוי כדברי ר' אליעזר וחכמים אומרים לוקחים, ומה טעמו של ר' אליעזר שאמר אין לוקחין פרה אדומה מן עכו"ם, מפני שהעכו"ם חשודים על העבירות ולהחטיא את ישראל,

א"ר פנחס הכהן בן חמא שאמר בשם רבותינו מעשה היה שנצטרכו ישראל לפרה אדומה ולא היה מוצאים ואח"כ מצאו אותה אצל עכו"ם אחד, הלכו ואמרו לו מכור לנו את הפרה שיש לך שאנו צריכים לה, אמר להם תנו את דמיה וטלו אותה, וכמה הם דמיה בשלשה זהובים או בדי זהובים אמרו לו ואנו נותנים, עד שהם הולכים להביא את הדמים הרגיש אותו העכו"ם להיכן הם צריכים את הפרה, וכיון שבאו והביאו את דמיה, אמר להם איני מוכרה לכם, אמרו לו שמא להוסיף על דמיה אתה מבקש, ואם אתה מבקש אנו נותנים לך כל מה שתבקש, ואותו רשע כל שהיה רואה אותם דחוקים עליו היה עליהם, אמרו לו טול לך ה' זהובים והוא לא היה מבקש, טול עשרה טול כי עד שהגיעו לקי' והוא לא היה מבקש, ויש מרבתינו אומרים עד שהגיעו ליתן לו אלף זהובים, כשקיבל עליו ליתנה להם באלף זהובים והתנו עמו והלכו להביא לו הזהובים, מה עשה אותו הרשע, אומר לגוי

אחר חבירו, בא וראה היאך אני משחק ביהודים הללו, כלום הם מבקשים אותה ונותנים לי כל הדמים אלא מפני שלא עלה עליה עול, הריני נוטל את העול ונותנו עליה, ומשחק אני עליהם ואטול את ממונם, כן עשה, נטל את העול ונתן עליה כל הלילה, וזה היא סימנה של פרה שלא עלה עליה עול, שתי שערות יש בצוארה במקום שעול נתון, וכל זמן שלא עלה עליה עול שתי שערות זקופות הם, ניתן עליה עול מיד שתי השערות נכפפים, ועוד סימן אחר יש בה, עד שלא עלה עליה עול עיניה שוות, עלה עליה עול והיא פוזלת ומסתכלת בעול, כיון שבאו ליקח אותה ממנו וכל אותו הזהב בידם והראו לו הזהב, מיד נכנס והעביר את העול מן הפרה והוציאה להם, כיון שהוציאה להם התחילו מסתכלים בה ורואין את סימנה אותם ב' שערות שהיו זקופות שנכפפו ועוד עינים מן העול שנפלו, אמרו לו טול את פרתך אין אנו צריכיך לה, שחוק באמך, כיון שראה אותו רשע שהחזירו לו פרתו ויצא ריקם מכל אותם הזהובים, אותו הפה שאמר אני משחק בהם התחיל אומר ברוך שבחר באומה הזו, ונכנס לו לתוך ביתו ותלה את החבל וחנק את עצמו. כן יאבדו כל אויבך ה', הא למדת שמכל מקום לוקחים פרה בין מישראל בין מגוי.

בבלי מועד קטן כח ע"א: אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ולא של נשים לעולם מפני הכבוד - אמרי נהרדעי: לא שנו אלא חיה. אבל שאר נשים - מניחין. רבי אלעזר אמר: אפילו שאר הנשים, דכתיב "ותמת שם מרים ותקבר שם" (במדבר כ, א) - סמוך למיתה קבורה. ואמר רבי אלעזר: אף מרים בנשיקה מתה, אתיא "שם", "שם" ממשה. ומפני מה לא נאמר בה "על פי ה'" - מפני שגנאי הדבר לאומרו. אמר רבי אמי: למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה - לומר לך: מה פרה אדומה מכפרת - אף מיתתן של צדיקים מכפרת.

וגם כל-הדור ההוא, נאספו אל-אבותינו; ויקם דור אחר אחריהם, אשר לא-ידעו את-יהוה, וגם את-המעשה, אשר עשה לישראל. (שופטים ב, י)

וישכב דוד, עם-אבותינו; ויקבר, בעיר דוד. (מ"א ב, י)

ברכת כהנים

שאלו, מתחת רגזה לך--לקראת בואך; עורר לך רפאים, כל-עיתויך ארץ--הקים מנסאותם, כל מלכי גוים. (ישעיהו יד, ט)

יא ותאמר, האשה, את-מי, אעלה-לך; ויאמר, את-שמואל העלי-לי. יב ותרא האשה את-שמואל, ותזעק בקול גדול; ותאמר האשה אל-שמואל לאמר למה רמיתני, ואתה שואל. יג ויאמר לה המלך אל-תיראי, כי מה ראית; ותאמר האשה אל-שמואל, אלהים ראיתי עליהם

מן-הָאָרֶץ יֵד וַיֹּאמֶר לָהּ, מִה-תֵּאָרֶוּ, וַתֹּאמֶר אִישׁ זָקֵן
עֲלָהּ, וְהוּא עֲטָה מְעִיל; וַיַּדַּע שְׂאוּל כִּי-שְׂמוּאֵל הוּא, וַיִּקְדַּ
אֶפְיָם אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ. טו וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל-שְׂאוּל, לָמָּה
הֲרַגְתִּי לְהַעֲלוֹת אֹתִי... (שמי"א כח)

וַתַּעֲכַל הַבָּשָׂר, מִלִּקְטִין אֶת הָעֲצָמוֹת, וְקוֹבְרִין אוֹתָן
בְּמִקְוָם... (משנה סנהדרין ו, 1)

כך אמר לי אבא בשעת מיתותו: בני, בתחילה קברני
בביקעה, ובסוף לקט את עצמיי ותנם בדלוסקמא, ואל
תלקטם בידך. וכן עשיתי לו. נכנס יוחנן וליקטן, ופירס
עליהן אפיקריסין [סדין], ונכנסתי וקרעתי עליהן, ונתתי
עליהן ספירין יבישין; כשם שעשה לאביו כך עשיתי לוי'
(שמחות יב ט, מהד' היגער, עמ' 197).

א הֵיטָה עָלַי, יָד-יְהוָה, וַיֹּצֵאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה, וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
הַבְּקָעָה; וְהָיָה, מִלְּאָה עֲצָמוֹת. ב וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם, סָבִיב
סָבִיב; וְהָיָה רַבּוֹת מְאֹד עַל-פְּנֵי הַבְּקָעָה, וְהָיָה יִבְשׁוֹת
מְאֹד. ג וַיֹּאמֶר אֵלַי--בֶּן-אָדָם, הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה;
וְאָמַר, אֲדֹנָי יְהוִה אֲתָה יֹדְעֶת. ד וַיֹּאמֶר אֵלַי, הֲנִבָּא עַל-
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה; וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם--הָעֲצָמוֹת הַיִּבְשׁוֹת,
שְׁמַעוּ דְבַר-יְהוָה. ה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה, לְעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה:
הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בָכֶם, רוּחַ--וְחַיִּיתֶם. ו וַנִּתְּתִי עֲלֵיכֶם גִּידִים
וְהֶעֱלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר, וְקִרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר, וְנִתְּתִי בָכֶם רוּחַ,
וְחַיִּיתֶם; וַיִּדְעַתֶּם, כִּי-אֲנִי יְהוָה. [...] יָא וַיֹּאמֶר, אֵלַי, בֶּן-
אָדָם, הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה; הִנֵּה אֲמַרְיָם,
יִבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאִבְדָּה תִקְוֹתֵנוּ--נִגְזַרְנוּ לָנוּ. יב לָכֵן הֲנִבָּא
וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם, כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה, הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת-
קְבֻרֹתֵיכֶם וְהֶעֱלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם, עַמִּי; וְהִבְאֵתִי
אֲתֶכֶם, אֶל-אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל. יג וַיִּדְעַתֶּם, כִּי-אֲנִי יְהוָה:
בְּפִתְחֵי אֶת-קְבֻרֹתֵיכֶם, וּבְהַעֲלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם--
עַמִּי. יד וַנִּתְּתִי רוּחִי בָכֶם וְחַיִּיתֶם, וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל-
אֲדַמְתְּכֶם; וַיִּדְעַתֶּם כִּי-אֲנִי יְהוָה, דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי--נֶאֱמַר-
יְהוָה. (יחזקאל לז)

טז יְהוָה, בָּצַר פְּקוּדָי; צָקוּן [= שפכו] לַחֹשׁ [= תפילה],
מוֹסְרָךְ לְמוֹ. יז כְּמוֹ הָרָה תִקְרִיב לְלֶדֶת, תַּחֲלִיל תִּזְעַק
בְּחִבְלֶיהָ--כֵּן הֵייוֹנוּ מִפְּנֵי, יְהוָה. יח הָרִינוּ חֲלוֹנוּ, כְּמוֹ יִלְדוּנוּ
רוּחַ; וַיִּשׁוּעַת בַּל-נַעֲשָׂה אֶרֶץ, וּבַל-יִפְּלוּ יִשְׁבֵי תִבְל. יט יְחִיו
מִתֵּיב, וּבִלְתִּי [היינו, מתי ישראל] יְקוּמוּן; הַקִּיצוּ וְרַנְנוּ
שְׁכֵנֵי עַפְרָי, כִּי טַל אֹרֹת טִלָּה, וְאֶרֶץ, רַפְּאִים תִּפִּיל. (ישעיהו
כו)

א וּבַעַת הַהִיא יַעֲמֵד מִיְכָאֵל הַשָּׂר הַגָּדוֹל, הַעֲמֵד עַל-בְּנֵי
עַמָּה, וְהֵיטָה עֵת צָרָה, אֲשֶׁר לֹא-נִהְיֶינָה מֵהַיּוֹת גּוֹי עַד
הָעֵת הַהִיא; וּבַעַת הַהִיא יִמְלֹט עַמָּה, כָּל-הַנִּמְצָא כְּתוּב
בְּסֵפֶר. ב וְרַבִּים, מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת-עַפְרָי יִקִּיצוּ; אֵלֶּה לְחַיִּי
עוֹלָם, וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם. ג וְהַמִּשְׁפָּלִים--
יִזְהָרוּ, כְּזֹהַר הַרְקִיעַ; וּמִצְדֵי, הַרְבִּים, כְּכּוֹכְבִים, לְעוֹלָם
וָעַד. (דניאל יב)

(ז) הראשון מת וייקחו את השני להתעלל בו, ואחרי
הפשיטם את עורו מעל בשרו וימרטו שערות ראשו
וישאלוהו לאמור: (ח) התאכל מבשר החזיר בטרם
ייפרד שארך מעל עצמותיך? ויאמר לא. וייקחוהו
ויענוהו כראשון. (ט) ויהי בצאת נפשו, ויאמר אל המלך:
איש הדמים, הנה נפשנו בידך לקחתה, אולם אלוהינו
שבשמים יעיר את רוחו עלינו, והחיינו לחיי עולמים, עקב
אשר מתנו בעבור תורתו הקדושה. (מקבים ב' ז)

כי אדני חסידים יבקר וצדיקים בשם יקרא
יעל ענוים רוחו תרחף ואמונים יחליף בכחו
כי יכבד את חסידים על כסא מלכות עד
מחיר אסורים פוקח עורים זוקף כ[פופים ...]

יל[ע]לם אדבק [במי]חלים ובחסדו [...]]
ופרני [...]יש לוא יתאחר
ונכבדות שלוא היו יעשה אדני כאשר ד[בר]
[כי] ירפא חללים ומתים יחיה ענוים יבשר
ו[...]ש[...]ושים ינהל ורעבים יעשר
[...] וכלם כ[...] 2) (4Q521 frag. 2, col. 2)

6 ופולוס ידע כי מקצתם צדיקים ומקצתם פרושים
ויקרא באזני סנהדרין לאמר אנשים אחים פרוש בן פרוש
אנכי ועל תקנות המתים ותחיתם אני נדון: 7 ובדבר
הדבר הזה היה ריב בין הצדיקים ובין הפרושים ויחלק
ההמון: 8 כי הצדיקים אמרים אין תחיה ואין מלאך ורוח
והפרושים מודים בשניהם: (מעשה השליחים כג)

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂוֹאֲמֵר (ישעיה
ס כא) "וְעַמָּךְ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְצַר מִטְעִי
מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר".

ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, האומר אין תחית
המתים מן התורה, ואין תורה מן השמים, ואפיקורוס.

רבי עקיבא אומר, אף הקורא בספרים החיצונים, והלוחש
על המכה ואומר (שמות טו) כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִי
בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ.

אבא שאול אומר, אף ההוגה את השם באותיותיו. (משנה
סנהדרין י, א)

במדבר פרק יט: (יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל
כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים:
... (טז) וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת
או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים: (יז) ולקחו
לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי:
(יח) ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על האהל
ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם ועל הנגע בעצם

או בְּחַלּוֹל או בְּמַת או בְּקֶבֶר: (יט) וְהִזָּה הַטְּהוֹר עַל הַטְּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחֻטְאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרַחַץ בַּמַּיִם וְטָהַר בְּעָרְב: (כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא יִתְחַטֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִתּוֹךְ הַקֹּהֵל כִּי אֶת מִקְדָּשׁ ה' טָמֵא מִי נִדְּהָ לֹא זָרֵק עָלָיו טָמֵא הוּא:

בבלי ברכות סג ע"ב: אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה - שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל

מדרש תנחומא פרשת נח, ג: שלא תמצא תורה אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעולם הזה אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל", וכך דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל.

ספרי דברים פיסקא שלט: "ומת בהר אשר אתה עולה שמה", אמר לפניו רבונו של עולם למה אני מת לא טוב שיאמרו טוב משה ממראה משיאמרו טוב משה משמועה? לא טוב שיאמרו זה משה שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים והוריד לנו את המן ועשה לנו נסים וגבורות משיאמרו כך וכך היה משה כך וכך עשה משה? אמר לו כלך משה גזירה היא מלפני שהיא שוה בכל אדם שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל" ואומר "זאת תורת האדם ה' אלהים" (שמואל-ב ז, יט). אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם למה מת אדם הראשון אמר להם שלא עשה פיקודי אמרו לפניו והרי משה עשה פיקודיך אמר להם גזירה היא מלפני שוה בכל אדם שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל".

מדרש תנחומא וישב, ד: זש"ה "לכו חזו מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם" (תהלים סו) א"ר יהושע בן קרחה אף הנוראות שאתה מביא עלינו בעלילה את מביאן, בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם מיום הראשון ברא מלאך המות מנין א"ר ברכיה משום שנאמר "וחושך על פני תהום" (בראשית א) זה מלאך המות המחשיך פניהם של בריות, ואדם נברא בששי ועלילה נתלה בו שהוא הביא את המיתה לעולם שנאמר "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", מלה"ד למי שמבקש לגרש את אשתו כשבקש לילך לביתו כתב גט נכנס לביתו

והגט בידו מבקש עלילה ליתנו לה, אמר לה מזגו לי את הכוס שאשתה, מזגה לו, כיון שנטל הכוס מידה אמר לה הרי זה גיטך, אמרה לו מה פשעי, אמר לה צאי מביתי שמזגת לי כוס פשור, אמרה לו כבר היית יודע שאני עתידה למזוג לך כוס פשור שכתבת הגט והביאתו בידך, אף כך אמר אדם לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע עד שלא בראת עולמך קודם שני אלפים שנה היתה תורה אצלך אמון שכך כתיב (משלי ח) "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום" ב' אלפים שנה וכתוב בה (במדבר יט) "זאת התורה אדם כי ימות באהל". אלולי שהתקנת מות לבריות היית כותב בה כך אלא באת לתלות בי את העלילה הוי נורא עלילה על בני אדם.

פסיקתא דרב כהנא פיסקא ד, ט:

"פרה" - זו מצרים, "עגלה יפיפיה מצרים" (ירמיה מו, כ).

"אדומה" - זו בבל, "אנת הוא ראשה די דהבא" (דניאל ב, לח).

"תמימה" - זו מדי, א"ר חייא בר אבא מלכי מדי תמימים היו, אין להקב"ה עליהם אלא עבודה זרה שקיבלו מאבותיהם בלבד.

"אשר אין בה מום" - זה יוון. אלכסנדרוס מוקדון כד הוה חמי לשמעון הצדיק הוה קאים על רגלוי ואמ' בריך אלוהו של שמעון הצדיק...

אשר לא עלה עליה עול" - זו אדום הרשעה שלא קיבלה עליה עולו של הקדוש ברוך הוא. לא דייה שלא קיבלה עליה עול אלא מחרפת ומגדפת ואומרת "מי לי בשמים" (תהלים עג, כה). "ושחט אותה לפניו" - טבח גדול בארץ אדום" (ישעיהו ל"ד, ו) וכו' וכו'

איכה רבה א, מא: (ויקרא כ"א) "ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת" - שתי אמירות הללו למה לי אלא באמירה הראשונה אמר לו "לנפש לא יטמא בעמיו" ובשניה אמר לו "אם בא מת מצוה על ידך הטמא לו", לפי שבעוה"ז אתם מיטמאין למת מצוה - לעתיד לבא אין אתם מיטמאין למת כל עיקר שאין מיתה לעתיד לבא שנאמר (ישעיה כה) "בלע המות לנצח ומחה אדני ה' אלהים דמעיה מעל כל פנים".

מי אנחנו? בית אבי חי מזמין אתכם לחוויה של תרבות יהודית-ישראלית מקורית.

אנו מקיימים מדי חודש עשרות אירועים אשר מזמינים את המשתתפים בהם ליהנות משפע של יצירה אמנות ומהזדמנויות להרחבת אופקים בתחומים שונים ומגוונים. בימים אלו, הבית עצמו הנמצא במרכז ירושלים, סגור, אך אתם מוזמנים לקחת חלק במגוון האירועים הרבים שאנחנו מקיימים באופן שוטף בפלטפורמות הדיגיטליות השונות.